

RADKA DENEMARKOVÁ

**PŘÍSPĚVEK
K DĚJINÁM
RADOSTI**

HOST

RADKA DENEMARKOVÁ

**PŘÍSPĚVEK
K DĚJINÁM
RADOSTI**

RADKA DENEMARKOVÁ

**PŘÍSPĚVEK
K DĚJINÁM
RADOSTI**

BRNO 2014

© Radka Denemarková, 2014

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2014
(elektronické vydání)

Cover photo © Guillermo Varela
(www.flickr.com/photos/fotog)

Photo © blumblaum
(www.flickr.com/photos/blumblaum) — s. 10

ISBN 978-80-7491-371-6 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-372-3 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-373-0 (Formát MobiPocket)

Ester. Honzovi.

Vlaštovkám ostrova Amrum.

*Vlaštovčí písklata
v hnízdě nespouští oči
z šerícího se nebe.*

ISSA KOBAJAŠI

*Žádný křik zoufalství nemůže zahřmít hlasitěji
než křik jednoho člověka.
Ani žádné utrpení nemůže být větší, než je utrpení,
jež zakouší jeden jediný člověk.
Celá zeměkoule nemůže zakusit větší utrpení,
než jaké může zakusit jedna jediná duše.*

LUDWIG WITGENSTEIN

*Neexistuje nařízení, které by starým ženám
zakazovalo lézt na stromy.*

ASTRID LINDGRENOVÁ

*Člověka podle peří nepoznáš.
Mé tělo je pobodáno větrem.*

PROLOG

Hlavou proti zdi. Tělem pod kopyta koní. Jak mnoho se skrývá v rutíně a rituálu. Už spolu seděli několikrát v kavárně. Procházeli se podél kalné řeky. Seděli na lavičce a vpíjeli se do sebe očima. Byli spolu na večeři. Byli spolu na koncertě. Už se vzali za ruku. Chytil ji nesměle kolem ramen. Směle kolem pasu. Líbali se. Ochutnávali se. V kině byli spolu poprvé. Na archivním britském filmu *Pouto nejsilnější*. Teď sedí v čajovně a zdá se jim, že si povídají o starém filmu. Povídají si o sobě, schování za filmové postavy. Mužské a ženské se mísí; jaro, které nepodléhá změnám ročních období. Posvátný čajový kotlík zvolna bublá. Jejich srdce se plní. Dotýkají se nejhlubšího místa ve svém srdci. Zapomenou na čas a čas zapomene na ně. Ujždí jim poslední autobus.

Je noc. Rikša na dohled není. Přibrzdí jim poloprázdný autobus. Přibrzdí jim ochotně. Naplněná srdce do něho nastoupí. Zaplatí vděčně řidiči, který se usmívá. Nevšimnou si, že autobus má zatemněná okna. Budoucnost je v přítmí. Projdou uličkou k zadním sedadlům. Autobus se odlepí od krajnice. Řidič šlápne na plyn.

Drží se za ruku a povídají si o filmu. Je to tichý hovor s pauzami mezi slovy a s pauzami ve slovech. Mladý muž na sedadle za řidičem se vztyčí. V ruce drží železnou tyč. Zamíří k nim. Ti dva, co spolu seděli v kině poprvé a drží se pevně za ruku, netuší, že se svých těl dotýkat nebudou, že se nebudou dotýkat ani očima, ani napojovat slovy. V autobuse se vztyčí další dvě mladá a pevná mužská těla. Zatarasí uličku. Všichni se usmívají. Jak sladce a horce se usmívají. Pláštikový červ. Pojď si poslechnout jeho tón.

Z nahladu je všechno brutálně jednoduché. Paměť těl neklame. Vlaštovky letí a po staletí si vyprávějí o lidských tělech tam dole. Rezervoár důvěry pod nimi se tenčí. „Já“ *jen* za letu rozkveté jako žlutý tulipán, v kalichu se stopují zrcadlovým bludištěm. Potřebují vlaštovky odvalu? Žijí podle sebe, jinak nemohou. A přitom jsou tak křehké.

Rozštěpené ocásky zakrouží nad kopcem. Říká se mu Petřín. Je oblý a pokropený zamilovanými dvojicemi. Je v centru starého města, proto je to romantické místo. Jak mnoho se, miláčku, skrývá v rutině a rituálu.

Když dvojice sestupují, míjejí oranžový dům s bílými okny a červenou prejzovou střechou. Dům se hrbí u paty Petřína a z komína se nekouří. Nekuřák pokorně klečí a pokorně prosí, čelo přitisknuté k hoře. V noci před ním svítí štíhlá lucerna. Prorůstá domem, vystrkuje rozkošnický hlavu. Dům vypadá jako druhá lucerna, kterou vzdorovitý brouček pohodil z nebes.

V bytech s výhledem do zeleně lidé poslouchají hudbu při otevřeném okně. Zamilovaní zpomalí krok a napnou uši.

Vyleštěná okna nekryjí záclony. Na kočičích hlavách se zastaví černý, zatoulaný, hladový, vychrtlý a nadržžený pes; vychrtlý pes je hanbou svého pána. Panenky a panáček za zdmi domečku vypadají stejně, pohybují se stejně, sestrojeni přes kopírák: mají dvě oči a dvě uši a dvě nohy a dvě ruce a jedna ústa a jednu hlavu a jeden trup a chodí po zadních. To psa mate.

Naštěstí jsou oprýskané obličejе čtyř panenek přetřené žlutou emailovou barvou a obličej panáčka modrou emailovou barvou.

Barva se z tváří loupe.

Svítání zavrzá u branky. Pes se posadí.

Oranžové zdi se rozestoupí. Komedie začíná. Pes vidí loutkové divadlo. Vidí domeček pro čtyři žluté panenky a stín modrého panáčka. Pes sedí a vyplázne jazyk. Polyká padající listí. Čeká, které okno mu hodí ohlodanou kost. Neštěká, nekouše. Jako čas, hmmm.

Vlaštovky letí a štěbetají. Vyprávějí si vtipy o mužích a ženách. Sex je radost. Vtipy se po staletí opakují, vlaštovky sbírají příspěvky k dějinám radosti. Narážejí na válečné pole, které nezná období míru. Existuje tichá dohoda a území, které není a nikdy nebude osvobozené, které může být všemi dobývané, kde je každému dodnes všechno dovoleno. Zorané pole. Lán černé, úrodné zeminy. Jmenuje se tělo slabšího. Podávat trestní oznámení na vítěze je směšné.

Vlaštovky letí, jejich moudrost vyrůstá *jen* ze silných pochybností, a dokud žijí, zůstávají své povaze věrné.

KŘEHKÝ PODZIM A NEKLID KOLIBŘÍKŮ

Muž je vsedě opřený o mohutný zdravý trám. Skloněná hlava studuje břicho a břicho je netečné k dění kolem. Tělo má na sobě těsné černé tílko a módní trenýrky. Károvaný hedvábný noční kabátek je rozepnutý. Kabátek byl koupený ve Skotsku, se znakem klanu na prsou. Jen kilt muži chybí. Je bez klobouku a je bos. Nohy má napnuté a roztažené jako loutka na klíček. Prsty u nohou jsou oblé a měkké. Plochu růžově zvrásněného chodidla stačí pošimrat ptačím pírkem a prsty se zakloní, až jim v zádech zapraská. Muž se stydí; je nedbale oblečený. Oči klopi k zemi.

Prostor, ve kterém si hoví, je vycíděný a přehledný a poloprázdný. Půda, které se tu říká podkrovní hala, patří novostavbě rodinné vily, kovové schodiště je dlouhým jazykem, po kterém vystupuje neštěstí, v polici se rozvalují vývěsní sady drahých kufřů a tašek a lyžařských bot. Ve vysokých a úzkých a bílých příhrádkách se protahují sjezdové lyže a běžky a hůlky. Následovány golfovými holemi, botami a sportovními brašnami. Ježí se tu kovové stojany na prádlo, zapuštěné do podlahy. Nikdo na zježeném kovu prádlo nesuší; rodina si ve sklepní prádelně zapíná sušičky. Muž má šedé vlasy. Porost na hlavě je pevný drn, hustý a rovně zastřižený kartáč. Nohy loutky jsou svalnaté, bicepsy na rukou vysportované, záda široká a mužná.

Udržované tělo klame samo sebe.

Muž *je* v letech. I když každý víkend chodil plavat; oplachoval hříchy pracovního týdne. Mohutný záběr paží, nádech a pod hladinu. Spláchl stres a v chloru rozpustil dotírající roky. Nemusel pracovat, ale pracoval. Pracoval rád, protože nemusel pracovat.

Na půdě je rušno. Policejní vyšetřovatel k muži přiklekne, jako by chtěl ptačím pírkem nebo stéblem trávy pošimrat bosá chodidla. Nebo tělu tiše domluvit.

Muž nereaguje. Mlčí, neodpovídá. Osamělým podzimním večerem na půdu vlétne vlaštovka, oči zamžené deštěm. Přítomní muži se potěší rozptýlením; skupinový smích silných barytonů něžnou vlaštovku vyplaší. Zazmatkuje a naráží hlavou do zdí, létá u stropu v kruzích, než vyletí vikýřem ven, na svobodu. V zobáčku květ nafialovělé sakury, která v těchto končinách neroste. Vlaštovka v tuto dobu rozhodně jaro neudělá, a pláštikový červ má své místo *jen* mezi květy sakury.

Policista se kachním kolébáním dosune k mužovu levému spánku. Kalhoty se mu v kolenou vyboulí. Sedící klopí oči k vlastní hrudi, Policista klopí oči k jeho krku. Z pokleku pak napjatě sleduje mladého lékaře. Který tělo v trenýrkách a hedvábném nočním kabátku opatrně položí a znovu prohmatá. Muž se nebrání. Kolem krku má obtočenou bílou smyčku. Někdo jeho tělo odložil a přivázal bílým provazem, aby neuteklo. Jako domácího psa k boudě. Vedle trámu se protahuje překocená teaková židle s prohnutým mřížovím. Hrabe ve vzduchu provokativně roztaženýma nohama. Další tři židle se zamřížovanými vysokými opěradly drží puritánsky stráž u zdi. Očekávají diváky,

kteří si na ně kecnou a na rozpláclych zadnicích si vychutnají loutkové divadlo. Osm navlas stejných teakových židlí se hrdě prsí v přízemí u kuchyňského rozkládacího stolu. Žádná ze židlí nepochybuje o tom, že je to sebevražda.

Je to sebevražda.

Muži balí fidlátka.

Policista je v porovnání se sedícím tělem mladý; je mu třicet sedm let. Práce ho baví, přestože pracovat musí. Je horlivý a paměť mu slouží, i když neví, zda dobře. Policistovo tělo se zakymácí a kachním pohybem se odkolébá k ležícímu obličej z druhé strany. Váhavě osahává obličej jako slepec, vnímá kůži a vrásky. Váhavost je zloděj času; zmate ho dvojice rýh na mužově krku, paměť doluje detaily z odborného semináře, který se týkal sebevražd a vražd oběšením. Čára je šikmá. Ta je v pořádku. Je tu ale ještě jedna, sotva znatelná. A ta je rovná. Upozorní na to lékaře. Ten ho odmávne rukou, je to sebevražda, co blbneš, vole, pssst.

Policista se vztyčí. V kolenou mu zapraská. Zvíří prach a zvíří vlaštovčí pírkó. Které se zachytilo na mužových plných rtech. Policista se podívá z rozevřeného okna do deště. Na telegrafních drátech za zahradou se shlukují noty, těla vlaštovek. Kamenem by nedohodil. Ale copak je čas metat kamení?

Je.

Policista sejde po kovových schodech do prvního patra. Je tu široká a zasklená terasa s výhledem na město. Na huňatém koberci s dětskými motivy si hraje dítě. Mašinkou kopíruje koleje vetkané v koberci. Na černé kožené pohovce s kovovými

opěradly už nepláče mladá žena. Protější zrcadlo seskládané z desítek oválných slz násobí odraz zlatých vlasů sešpendlených do drdolu a nosík, který se krčí. Tíše zodpovídá otázky zkušené tělnaté policistky, která ženina slova jednou rukou zapisuje a druhou ji drží za zápěstí a počítá splašený tep. Plačící tělo dělí od těla přichyceného k půdnímu trámu více než třicet let. Vrátila se od podzimního moře. Ano, dnes, ano ano, dnes, v sobotu odpoledne. Odnášela prázdné kufry na půdu, manžel má... měl pořádek rád. Rutina a rituály, říkal, strategie dne, jinak se, miláčku, život rozdrolí a vyprázdní.

Neměl tu být, zaskřehotá uslzený hlas. V pátek večer jel... měl jet na hory, už se sice nevěnoval horolezectví tak vášnivě jako dřív, ale lyžoval a v létě a na podzim po horách s kamarády rád chodil. Ne, nemocný není... nebyl... byl... je ve skvělé kondici, i když mu bylo téměř sedmdesát. Vdova se rozpláče.

Policista obě ženy přeruší. Podá pláči kapesník. Vdově papírové kapesníky došly. Policistův kapesník je látkový, se staromódně vyšitým monogramem. Policistka se vzdálí. Policista vypálí nový zásobník otázek. Přes Vdovinu tvář se přežene uražený údiv. No, to už přece vysvětlila, na půdu nesla vybalené kufry. Ne, neví, proč to udělal. Ne, nehádali se. Dokonce nabral novou energii poté, když ho prezidentská amnestie ode všeho osvobodila.

Vdova popadne Policistu za ruku. Táhne ho za sebou do ložnice jako nedočkavá kurtizána. Na nočním stolku leží papír. Policista očima posbírání naškrábaná slova: *kontaktní čočky, sluneční brýle, krém na opalování, balzám na rty, masážní obinadlo, poznámky k osmdesáté osmé kapitole, léky*. Vdova se vítězoslavně zavlní. Policista vlnění vnímá. Obrys ňader a tušené

krvavé špuntíky bradavek a štíhlý pas a oblé boky. Rozlehlé letiště s bíle naducanými saténovými polštáři na něho pomrkává. Ženin dlouhý nehet s broskvovým lakem poťukává na papír, klove a vyzobává slova. Seznamy si sepisoval pokaždé, když měl odjet, když se nezkroceně těšil. Slova napsal rukou. Když mu na něčem záleželo a spěchal, napsal to rukou a rukou nepsal často. A pročpak by si vypisoval seznam, kdyby se rozhodl pro poslední cestu, k čemu by mu to asi tak bylo. Já nevím, kam se chystal a proč se tam chystal, a nevím, jaký seznam by si měl sepsat na poslední cestu a k čemu by mu to asi tak bylo, zchladí jí příkře Policista. Žena se nedá. A pročpak by aspoň jí nenaškrábal pár řádek. Mladé Vdově se oči plní třpytem. Voda přeteče. U nohou se jí motá tříletý kluk s mašinkou v ruce. Nebrečí, *jen zírá*. Ne, nepřátele neměl. Před časem ho maličko zaskočila lapálie s bývalými asistentkami. Ale to byly samé nesmysly. Obvinily ho, že je v práci obtěžoval, a jedna tvrdila, že ji znásilnil nebo co.

Policista je v ložnici nespívá. Nakročí do vedlejší místnosti, do mužovy pracovny. Vdova a chlapec cupitají vzorně za ním. I pracovna má prosklenou stěnu. Stékají po ní kapky deště. Žijí v akváriu, pomyslí si Policista. Těla vlaštovek na telegrafních drátech se přeskupí, v rytmu dešťových kapek napíší novou hudební skladbu.

V rohu půlkruhového masivního stolu se na tmavohnědé desce leskne štíhlá karafa s vodou, s krystalem uvnitř. Podobný, ale menší a zkoseně zbroušený krystal se zatřpytí v okně. Osekaná slza se modře zablýskne ve zdvojené okenní tabulce. V odrazu jsou slzy dvě. Na zbylých stěnách visí zarámované fotografie, natěsnané jedna vedle druhé; černobílá tapeta.

Zed' proti oknu je obtažena kovovými kolejničkami v barvě fotografických rámečků. Policista položí těstovitý ukazováček na kulaté tlačítko vedle lesklé karafy s vodou, podívá se na ženu. Ta popotáhne, rozšíří nozdry; signál bezpečí a důvěryhodnosti. Hlava souhlasně kývne. Ukazováček stiskne tlačítko.

Fotografie s rachotem kloužou po stěně, rolují a rolují. Policista stiskne tlačítko znovu. Pohyblivé obrázky sebou cuknou, zastaví se a zhoupnou, jako by na ně někdo lehce dýchl. Policistovy oči prošmejdí fotografie. Otočí se a znovu vztáhne ukazováček k tlačítku. Ženský hlas za ním trpělivě vysvětluje, že toto je manželův patent. Obměňoval fotografie těch, kdo ho navštěvovali, a nemusel nikde dlouho štrachat. Muž je na snímcích i s prezidenty. Spojuje ho s nimi hustá šedá kštice. Sedí v obleku a smějí se v hledišti divadla. Sedí ve sportovním oblečení na tenisovém zápase, dívají se jedním směrem, sledují míček. Sedí v obleku nad šachovnicí. Stojí v těžkých kožiších na ledním pólu. Stojí s filmovými herci a herečkami na golfu. Sedí v porotě soutěže o nejkrásnější dívku. Pijí u obloženého stolu becherovku. Všechny fotografie jsou pořízené po roce osmdesát devět.

Policista vybídne chlapce, aby si taky zamáčkl tlačítko, zamáčkl nepovedeného brouka, no. Kluk se schová za matčina záda. Má... měl tohle od táty přísně zakázané, vysvětlí rozpačitě Vdova. A kdepak jsou vaše fotografie, rozhlédne se Policista místností. Vdovin obličej se odráží ve skle a mlčí. Policista klade otázky, slepuje případ slinami jako vlašťovčí hnízdo. Nevyřčená odpověď zahustí vzduch, oba na ni myslí. Nevyřčená odpověď je k sobě přilepí.

A jinak?